

CONSTANTA

ABONAMENTE:

5-14-1	1-4-3	10-12
6-10-1	6-10-1	6-10-1
3-10-1	4-10-1	4-10-1

Pentru adunătatea porto în plus.

Locuitorii de la 1 la 500 de cărți bani.

Se plătesc înainte.

Un exemplar 30 bani, locuitor 30 bani.

Director-proprietar: P. GRIGORESCU

APARE DUMINICA

REDACȚIA SI ADMINISTRAȚIA

Strada Elenă No. 9. -

ANUNCIURILE:

Pe pagina IV rândul . . . . . 20 bani

III . . . . . 1 leu.

INSERTII SI RECLAME

Pe pagina III rândul . . . . . 8 le

— Scrisurile noastre se refac. —

Manuscrisul, nu se reface.

Se zbuciumă spre a lor perzanie

O turma de nemulțumiți, ca să nu-i numim alt-sel, a creduț că e momentul oportun, să iea, prin surprindere, o atitudine vrajimășă față cu administrația județului, pe care au primit-o ca bună atâtă vreme.

Scandalizați că un deșuchiat ar fi fost chemat la datorie și îndrumat pe calea binelui, prietinii oculti său simțit paraporniști; nici mai mult nici mai puțin, au început să amenință, că și cum lumea n-ar sci la ce se reduce ca chestie de fapt svercolirele lor patimășe.

Bine, onorabililor, denunțați opiniei publice fapte și lumișnățio de către-ori constatați abateri din partea cărunkitorilor noștri. Cetațenii de treaba ve vor fi recunoscători pentru serviciul, ce l-ați face binelui general. Astă e și datoria unei presse, fie ea ori că de modestă în pretenționile ei.

E surprinzător să vă năpustiți așa din senin și să credeți că cu amenințari, ce inspiră de almitrenea compătamirea, veți putea obține, ceea ce încrederea orașenilor vă refuzat tot-deauna.

Actele actualului Prefect vă sunt de mult cunoscute. De ce ați tăcut până acum, dacă ele n-au fost corecte?

Noi, vă găsim consecvenți și aceasta spune menajarea I-v. Odată, un Belci, lăsă pune în cap—bataț nazbutea de cap, că de multe măi e capabil—ca cu orice preț să se facă primar al orașului, având asigurat deplinul concurs al administrației de atunci. Se zbuciumă cu repetiție—o face omul unde poate și sfîrșesc, cum se scie, spre a fi pus la carantina pentru multă vreme.

A fost silit să plece stăpânul și cu el și Belci de la Primărie, deși o iubea tare mult.

Acum, se vede că e o cestică influență—și totuși o scăză căstă în sprijinul marginea de sus a

orașului—care l-a imbarcat la măști; căci, alt-sel, trebuie să credem că experiența facută pe tunct, urmă să-i dea mai multă perspicacitate.

Ajdem la Primărie, să-i dam „asalt, acum e vremea dinamitărilor,” va fi spus cerbicosul cap ascuns, în intrările lor de predilecție“.

Par, că să fim în deplina realitate, ați gasit onorabilită, că pentru a ajunge mai sigur — **unul la comună altul stăpân la județ** — e mai bine să înceapa de sus, e vis frumos!

Patima îi orbește. — Noi am obținut oare când ceva așa, fiindcă dreptatea era cu noi. Nu cercăți a vă folosi de precedente; lucrurile nu se potrivesc.

Cu ambii rău jostificate, cu dorință de cap-tușla, fie că cum o să numări să fie, lumea nu vă printesește; ea va căntări de mult așa cum se ține, și număr puteți înșela pe nimăn.

E timpul să lasați testipurile ce numări pot fi acuma de îsbanda unor oameni cu socoteala. — În c-sul contrarior, arătați lumeni, ceea ce e în interesul vostru cel puțin să ascundă dacă nu să schimbați.

Vă zbuciumă spre a voastră desăvârșita perzanie.

DIN DOBROGEA

Sub acest titlu citim în ziarul guvernamental *Timpul* de la 15 curent, următoarele:

Un amic al nostru din Constanța ne românează să supune atenționat binevoitoare a d-lui ministru de finanțe zelul exagerat al fiscului. Năcolu cu incasarea remăștilor fiscale de la țărani, în criza actuală comercială, când prețurile cerealelor sunt ridicol de scăzute.

Împlinim rugarea prietenului nostru, convingăndu-l că d. M. Ghermanu nu va lăsa să apese, chiar atunci, asupra țăraniilor din Dobrogea o greutate ca aceasta.

Înălțăm ceea ce este vorba: Locuitorii din jud. Constanța nu

rămășite de datorii față en fiscal local, datorii îngrămadite de 5-6 ani. Anul trecut cea mai mare parte din săteni ajutați de o recoltă bună, au respins fiscalul o parte din aceste rămășite, fară a se expune la secuierări. Anul acesta însă, eu totuși recolta bună ce a fost și în Dobrogea, ca și în restul țării, n'a putut plăti atât din cauza prețurilor scăzute ale cerealelor, că și din cauza cheltuielilor prea mari necesitate de exploatarea pământului în Dobrogea.

În urma acestei predicări sătenii s-au adresat în mai multe rânduri casierului general că să-l îngăduie de plată pentru primă-vară, când prețurile cerealelor vor fi mai bune.

D-easier însă n'a voit să-l îngăduie și astfel îi urmărește pe căpăto, secuierând și vindând vietele țăraniilor pentru a se despăgubi fiscal.

Această prea mare severitate credem că ar fi bine să fie înălțată, cu atât mai mult, eu că tot fiscalul va pagubi, de oare ce o dată țărani deposează și ruinați, nu vor putea în anul viitor să cultive pământul lor.

Vă să z că o măsură mai dulce luptă cu privire la incasarea acestor rămășite de datorii ar fi nu numai în interesul populaționii dobrogene și al romanizării acestei provincii, ei chiar și în cel al fiscalului.

Sperăm că d. ministru de finanțe va bine-voi a asculta aceste planuri justificate.

PLANTARE DE VII

IN DOBROGEA

(Urmare și fine)

Via vegetația în climatul nostru în toate genurile de sol, în general să produse distinse pe terenuri piercioase, nisipoase, amestecate cu piatră, silicioase, calcară, muuntoase,

în pământuri tari, argiloase, clocioase etc. adică în toate varietățile de soluri cu excepție la compozitia sub-

solului și alegera cioscelor. Coastele nisipoase cu piatră, silicioase, de asemenea ca și subsolurile piercioase, dați vinurile cele mai renomate.

Solurile: nisipoase, piercioase, silicioase, bolganoase, piercioase, sunt sub raportul culturilor arabile; cele mai sărace, neputând să producă avantajos, iar în rândurile seci și sterpe, nu am putut obține nici chiar interesele capitalului întrebuită, pe asemenea terenuri sunt situate cea mai mare parte a viilor celebre, recoltându-go vinurile cele mai stimate ca: Sempanie, Laftă, Măderă, Moldoc, Tocă, Odobești etc.

Puteam reproduce via prin toate procedurile de multiplicare și vegetalelor lemninoase: 1) Prin cioscuri (ciabuce sau cărlige), 2) Tragerea de coarde prin pământ. 3) Prin butași. 4) Altele și al 5) Prin semințele din boabele de strugă.

1) Reproducția prin cioscuri și plante înradacinatoare, se alege buchi de coardă din anul acela, tăiate pe cat posibil aproape de lemnul anului precedent, acestea se vor tăia după butuci niște prea tineri niște prea bătrâni, în un cuvint prea mult fructiferi, alegându-se de preferință cel ce să producă rod. Cu aceste precauții nu ne spunem de a planta cioscuri, provenind din butuci degenerați. După tăiere trebuie să avem grijă să nu le lăsăm să se naște. Adâncimea la care trebuie să se înghioape este de 30 la 50 cm, după indicația climat nelăsată de sezon din pământ de cădă ochet din coardă.

2) Operația prin tragerea de coarde pe sub pământ se face în timpul îngropării viet, la o adâncime de 30 la 40 cm, extremitatea coardelor este din pământ, servind să pentru a înlocui o cioscă sau un butuc mort; ii se lăsă doi vechi afară din pământ, producând adesea chiar în primul an. Ochiurile îngropate formează rădăcina, iar doi ani mai târziu se tăie coarda de proveniență de la butuc.

3) Prin butași a căror procedură este întotdeauna să susțină, înălțându-se pe coardele cele mai lungi, care prin îngropare pot fi de odată mai multe cuburi, această procedură este foarte întrebuită la înlocuirea viilor vechi.

4) Prin altă parte se servim să schimbăm butuci neproductivi, via să altăzută în crăpătură, prin apropiere și piezi.

5) Prin semințe nu proas este ușit de a se înmulții vîlă. din doar puncte de vedere: întâia, trebuie să așteptăm opt ani până ce viață înceată a producător, al doilea pentru că nu suntem siguri asupra raportului calității fructului, care priu aceasta procedare poate varia și mai timpuriu sau mai târziu, gustul și forma diferite, putând fi mai bun sau mai inferior.

Gropile pentru viață se fac mai mult adânci de cat largi, pentru aceasta cel mai potrivit instrument este masul în formă de secabă. Pe fundul fie cărei gropi e bine să se pue un strat de gunoiu putred.

D. Alessiu.

Ucenicul smerit

(Monolog)

Să vorbesc neamurilor, să respândesc frația printre ele, arătându-le calea cea dreaptă: iata menirea mea, din pacate. — Cât de bine am înțeles și n'iam achitat de o așa sarcina, martora e lumea, care știe cum mai anul trecut, pe la șilele mari, spuneam ceva prin *ameonuri*. Într-un anul acesta n'iam inceput încă. Am destulă vreme și apoi: graba strica treaba. Pe urmă, mai am un mare cusur: una spun și alta fac. De aca și lumea n'a luat la ochi și nu-mi mai găsește locul.

Urgisit, nu vreau să mă retrag, nu-mi pun cenușa pe cap, mai înainte de a-mi ușura măcar *cugetul*.

Mi-am batut joc de slujba: sănătatea pururea în oraș, unde mătin de tertipuri.

Ce să cauți eu prin sate, Dumnicile și serbatorile, unde datoria mea chiamă să vorbesc mulțimel? Nu mă trăc cu firea, căci mi-e teamă. Intr-o vreme mi se aprinsese capul de multă *citanie*^{*)}. De atunci, mi-e frică de *ospiciuri*.

Tot după vremea aia am rămas cu metehnă: vecinii sunt primiti, alerg fără socoteală și am aerul de a fi continuu preoccupat. De aceia, unit imi plâng de milă, și aceștia sunt mulți. Alii, puțini de tot, mă laudă, imi spun că sunt capabil de mari... întreprinderi, de și îl știu pe aceștia vrăjmași, nu glumă. — Vedă! N'âm putut resista îspitei acelorași! Alalta-eră puțin, mai pe urma iaraș, am schimbat foaca: prietenii vecinii i-am făcut dușmanii noștri; iar pe vrăjmași vecinii în cei mai buni prieteni. Si apoi era la mijloc o socoteala.

Ian ascultați:

^{*)} De sigur, e vorba de molistele St. Valie (N. R.)

„Tu eşti plătit ca să vorbești, imi spunea unul de curind că-pătuit, așa fără rost, de oca-siune și chiar la o vreme cam dinapoi. — Cum, unde și ce fel, asta nu e treaba noastră. „Ai „glas puternic, în lipsa de al-tele. Sriga mereu, insultă pe „cel ce nu sunt din al nostru. „Nu cerem nimic fără plata: ne-dai, îți dam. M'am gândit, că „n'ar fi reu să te facă la fel cu „mine. Eu togrană la bătrânețe „mi-am luat de seama și nu „mă caiesc. Fa-te cală în ate-lierul meu. Am loc slobod, și „pot face să se mai înființeze „și altele, după nevoie. Făci, nu „merg lucrurile ca dincolo: ne-„cer ca tine mulți, de tot mulți „și de toate soiurile“.

Dis și facut.

Iata-mă și eu în *căpușală nouă*! Firește, sunt dator să țin la astfel de prietini generoși.

De atunci sunt al lor cu trup cu suflet. Am strigat, am tipat, când mai tare, când mai incet, după imprejurări. Ce e drept, și gătul m'ajuta. — Dar, cu toate miresmele, ce-i daū, mă simt obosit. Totuști, o duc înainte. Am că filosofia mea: *mă daū după păr*.

Până una-alta sunt chivernisit: leaşa bñna icaū, slujbă nu fac; dat buclucuri căte vrei, până îmi voi face de *cap*.

Dumnezeu să mă ierte.

(Semnat) ♦ Ionita, ucenicul.

PETIȚIA

Comisiunei delegate de consiliul județean
pentru a exprima M. S. Regelul
noile județene Tulcea.

(Urmare)

Credem și supunem solicitudinei Tronului Majestăței Voastre că este vremea să se largescă dreptul constituțional acordat în mic nouă prin legea de organizare a Dobrogei, lăsându-ni-se deschisă, prin grăția Majestăței Voastre, poarta mare a parlamentului Țării.

Căci, credem noi, reprezentanții constituționali ai Dobrogei, intrăți în imediat raport cu guvernul Majestăței Voastre, vor putea face să dispără și nevoile din carti suferă nouă provincie, stăcănd din Dobrogea întreagă, cele mai înfloritoare cele mai credincioase județe ale României Mari puse sub sceptrul glorios al Majestăței Voastre.

Pe lângă acesta, Sire, astăzi când Dobrogea împlineste toate datoriile ori căruia cetățean către Patria ma-mă și, cutesăm să afirmăm, îl împlineste cu credință deplină și suficiență, existența art. 4 din legea de organizare a Dobrogei este o an-

malie care ne aruncă tristețea în pără de la Iașoa și de la Balanțoa, apă județul Tulcea era renunțat pentru creșterea oilor. Se exportă urbecic în Orient și cayavalul Dobrogei era căutat de la moani județului.

Asta-ji acest comerț merge înapoi cu pasii gigantici descreză tamășul acurilor de căi și de vite corante.

Principala acestor erori economice nu o putem găsi. Majestate, de cat în faptul că până acum nu s'au aplicat în acest județ prescripțiile legii pentru regularea proprietății imobiliare în Dobrogea, regularea adică a proprietății de la 100 hectare în sus, cel puțin indeletnicită cu creșterea vielor, dacă nu s'a acordat agricultorilor în mai mare linie.

Tot în acest mod de a vedea nu trebuie să pregetăm. Majestate, să ne plângem că agricultorul județului în loc să i se pună la dispoziție toate mijloacele pentru propria agricultură, deci pentru buna starea terenului, talpa caselor — prin consecință imediată de principii economice, bunei stări a statului, agricultorul are să lupte cu o mulțime de funcționari domeniali. În vedere căror nu trăiesc de cat venitul statului — drept nedrept, prin amenzi silvice, drept nedrept prin procese de delict. urmăritu-se pe cale de proces până și pășunatul viitor în pământurile date în proprietate terenului prin efectele parcerelor.

Efectul nu este de cătră trăgăirea terenului pe calea plină de forme a justiției, perderea de timp și de banii.

Ce să mai zicem, Majestate, asupra faptului că de 4 ani se discută cestiușa embetică a viilor Dobrogei, cestiușa careia s'a opus raportul comisiunii însarcinate, compusă din I. Președintele Tribunalului, din drlegatul ministerului d. C. I. Davidoglu și d. advocat al statului, că și raportul delegației proprietarilor de vii compusă din d-nii N. S. B. Boianu, I. D. Burlacoff cu argumente puternice.

(Va urma)

Chestia Națională

Ne facem o datorie sănătoasă a pune în cunoștință pe cititorii noștri despre evenimentele ulterior de pește munți. Lupta ce frații noștri o duc contra asupitorilor lor unguri să intențește din zi în zi; ea crește în raport cu suferințele ce el indură din partea bunilor noștri vecini care caută cu orice chip său să îmaghiarizeze sau să esterne.

Statul să cere abea o bună-vîță din partea agenților săi. Cum în vremuri vechi coara se cum-

la cale o nouă goană contra fraților noștri. Se știe că în procesul replicei ei au condamnat pe Aurel Popovici entuziasmul conductor al tinerimii la 5000 fl. și 4 ani închisoare și ca Eugen Brote care se află în Elveția nu s'a prezentat. Fără îndoială că dacă se prezintă, nu scapa ierbin și ar fi fost condamnat cel puțin la vr'o ro ani. Cât de colo se vede că ungurii au vrut cu orice chip să lovească în acești doi fruntași ai Românilor. El însă s'a înșelat de astă-dată.

Domnul Brote și Popovici, cu consimțimentul comitetului partidului național transcarpatin expatriindu-se din Ardeal lucrau acum din București pentru triumful cauzelor naționale.

Stiind cum sunt tratați frații noștri în pușcările ungurești, dovedă parintele Lucaciu care a vorbit aproape, dovedă Rusu Șirianul care s'a bolnavit în temniță din Szegedin, Roman care încă este inchis și a fost condamnat de odată cu Popovici este de asemenea în pericol de a contracta o sfisie din cauza că a recit în celulele cele umede ale temniței. Deci ar trebui un conciliu ca al lui Kenan care a zugravuit miseriile Siberiei să poți descrie cele ce indură frații de peste Carpați în temnițele ungurești; deci suntem de părere că foarte bineau să facă Brote și Popovici, căci în loc să indure atrocitatele ungurilor, pot lucra și mai departe în interesul cauzelor pe care cu atâtă energie și prudență au condus-o până acum. Cine nu știe cum lucrau ungurii în ajunul revoluției de la 48 din Italia, Elveția și alte țări.

După replica venise rîndul Memorandumul dus împărățului Franc Josef; înaintea judecătorului de instrucție să prezinte căci membri ai comitetului partidului național dar într-o vreme să sistase acțiunea.

După cum afiam ea a început din nou și d. Dr. Rațiu președintele partidului național a fost ascultat din nou de către judecătorul de instrucție. De asemenea a mai fost ascultat profesorul D. Comșa. El a mai citat și pe Septimiu Albiniu care după cum se știe se află în temniță.

Credeam un moment că ungurii nu vor îndrăzni să meargă aşa departe și să intenteze proces întregului popor român de peste munți căci să admitem că „Replica” a fost a studenților, dar „memoriul” care a fost primit unanim de conferința reprezentanților poporului român din Transilvania, este de sigur al

tuturor Românilor. Ce va face D-l judecător de instrucție Gödri? El va trebui să acuse pe toti Români în numele carora a lucrat conferința. Nu mai începe îndoială că toată Europa va stigmatiza această procedură prin care guvernul unguresc se face ridicol afară din cale.

Un alt proces de presă s'a intentat „Foef Poporului” ziarul d-lui Rusu Șirianul pentru un articol intitulat „România pentru noi”; alt proces se va judeca în ziua de 21 Decembrie la tribunalul din Deva, acesta intențiat moderat reviste „Rumænische Revue” din 1892, pentru reproducerea unor parți din Replica. În acest proces sunt chemați înaintea tribunalului mai mulți fruntași între care parintele protopop Romul Crainic D. Alexiu Olariu și alții. Cum vedem o serie întreagă de procese sunt puse la cale contra fraților noștri. Din toate acestea se vede clar că ungurii său pierdut capul cu totul și nu văd că sunt pe cale a pierde lupta. Nu cu procese peste procese, nu cu asupriți veți satisface dreptele pretențiunii ale Românilor, D-lor din Budapesta. Cu aceasta numai îi îndărjiți mai mult... și voi nu căștigați nimic.

Ier. B.

On privire la afacerile ardeleni, Advertorul de la 16 c. primește următoarele:

Indată după ce D. Cornelius Pop-Păcuraru, cel-dintâi care a fost oștind și a suferit osindă de un an în calitate de redactor al ziarului Tribuna s'a reîntors la Sibiu, venind din România și a luat direcția politica a ziarelor partidului național al românilor d-ni Austro-Ungaria, ungurii au hotărât suprimarea acestor două ziaruri și pornirea procesului Memorandumul.

Guvernul maghiar credea că trimis în pușcărie întreaga redacție a ziarelor Tribuna și Foaia Poporului, va speria pe toti căci ar voi să continue să apără drepturile poporului românesc de dincoace de Carpați. Înțelegerea celui dintâi martir, revenirea D-lui Cornelius Pop-Păcuraru în redacția Tribunei a surprins pe guvernul maghiar.

De indată s'a inceput o nouă și ne mai pomenită persecuție. Mai întâi s'a suprimat prin procurorul general ziarul Tribuna și Foaia Poporului, s'a trimis actul de acuzație tuturor membrilor comitetului central al partidului național. În frunte cu d-rul Rațiu, președintul partidului național al Românilor din Transilvania, Banat și Ungaria, vor fi în ziua de 29 Ianuarie a. n. 1894, pe baoca acuzațiilor la Cluj 26 de fruntași ai Românilor

de dincoace de Carpați. În acea zi precum și asigură D. Cornelius Pop-Păcuraru, directorul Tribunei, vor fi la Cluj zeci de mii de Români însoțind pe conducătorii lor.

Va fi o priveliște mare acolo la Cluj, de unde se trimet în pușcărie Români. Va fi o priveliște mare că unde vor veni Români din toate părțile, cărturari și popor, bărbați și femei, tineri și bâtrâni.

Pretutindeni nu se vorbește de cată de suprimarea celor două ziaruri ale partidului național românesc și de marele proces din ziua de 11 (23) Ianuarie 1894.

ant cel mai mare preț a fost de un leu până la 15 bani.

D. Prefect col. Kirilescu plecat în București la 12 curent, să înapoișeară la post.

Un domn din redacția Gaz. Dobrogel s'a laudat că de către său cu atât ar fi facut memoria delegaților consiliului județean. Suntem autorizați să da cea mai formală desmințire acestui laudăros Memoriau a fost facut în București de către delegați care l-au prezentat M. Sale Regelui.

Asemenea menținem în total informația privitoare la refuzul primirei Gaz. Dobrogel de către cel puțin de noi, pe care acum onor. Gazeta Dobrogel îl numește «Frații Transilvăneni». — Merci!

Onor. noștrii adversari ne amintesc că vor publica rapoarte prin care vor dovedi că directorul acestor gazete a fost de trei ori destituit. Mare chilipir a dat peste vot, onorabilitelor; mare serviciu veți face abonaților voștrui. Noi vă spunem mai dinainte că veți minți, cum ați mințit de statele oraș.

Ziarul nostru se vinde cu numărul: în Constanța la d. Dubo, iar în Tulcea la librăria d. Maloskitzki.

Romania

Comisia Culorii de Gaiben

din

ORAȘUL CONSTANȚA

PUBLICAȚIUNE

Conform delegației D-lui Judecătorul Constanța prin adresa No. 8199 se publică spre cunoștința generală că în ziua de 19 Decembrie curent ora 10 a. m. se va vinde prin licitație publică în piață rechiul obor un ceas de aur, lanț de metal lung, un medalion mic de aur ale debitorului A. Feinstein pentru despăgubirea cu suma de lei 58 a creditorului Cherim Iuseim.

Comisar, D. BALAS.

No. 3382.

1893. Decembrie 15.

D-l Profesor

D. COVATI

disponând de timp, se oferă să se lecționeze limbi: franceză, română și grecească.

Onor. noștri abonați sunt rugați să achite abonamentele ziarului, D. Grigoriu Librar, de la care vor primi chitanță.

Abonamentele și anunțurile se pot adresa atât la redacție cât și la Libraria D. Grigoriu.

